

LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS ĮSTATYMO NR. IX-433 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo Nr. IX-433 (toliau – Įstatymas Nr. IX-433) pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama įgyvendinti 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/2184 dėl žmoniems vartoti skirto vandens kokybės (toliau – Direktyva (ES) 2020/2184) nuostatas. Direktyvos (ES) 2020/2184 nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2023 m. sausio 12 d.

Įstatymo projektu taip pat siekiama atnaujinti geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo, stebėsenos, išlygų taikymo, valstybinės priežiūros, medžiagų ir gaminių, besiliečiančių su geriamuoju vandeniu reikalavimus, su šių reikalavimų vykdymu susijusias valstybės, savivaldybės institucijų ir geriamojo vandens tiekėjų funkcijas bei atsakomybę.

Įstatymo projektas teiktas derinti suinteresuotoms institucijoms. Atsižvelgus į gautas pastabas Įstatymo projektas patikslintas ir peržiūrėtas iš esmės, parengta nauja redakcija, atsisakant teisinio reguliavimo nuostatų, kurios yra neveikiančios praktikoje ir nenaudojamos arba jau yra nustatytos kituose teisės aktuose, reguliuojančiuose geriamojo vandens gavybą, ruošimą, tiekimą ir kt.

Įstatymo projektas patikslintas ir suderintas darbine tvarka pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Pagal pastabas gautas ministerijų atstovų pasitarime 2022-10-04, projektas patikslintas darbiname Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atstovų pasitarime 2022-10-11.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto tiesioginiai rengėjai – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento (direktorius Audrius Ščeponavičius, tel. (8 5) 266 1466, el. p. audrius.sceponavicius@sam.lt) Sveikatos saugos skyriaus (vedėja – Rita Sketerskienė, tel. (8 5) 260 4716; el. p. rita.sketerskiene@sam.lt) vyriausiasis specialistas Normantas Dučinskas (8 5) 266 1445, el. p. normantas.ducinskas@sam.lt) ir vyriausioji specialistė Indrė Makarskienė (8 5) 219 3337, el. p. indre.makarskiene@sam.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Įstatymas Nr. IX-433 nustato į rinką tiekiamo, maisto įmonėse ir individualiai asmeniniame namų ūkyje naudojamo geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo sąlygas įgyvendinant Lietuvos Respublikos gyventojų teisę vartoti sveiką ir švarų geriamąjį vandenį bei gauti informaciją apie jo saugą ir kokybę.

Įstatymas Nr. IX-433 reglamentuoja pagrindines valstybės, savivaldybės institucijų, vandens tiekėjų ir vandens vartotojų funkcijas ir santykius, susijusius su geriamojo vandens gavyba, tiekimu, naudojimu, individualiu apsirūpinimu juo bei geriamojo vandens saugos ir kokybės kontrole.

Įstatymo Nr. IX-433 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos sąvokos „geriamasis vanduo“ apibrėžtis atitinka 1998 m. lapkričio 3 d. Europos Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmoniems vartoti skirto vandens kokybės (toliau – Direktyva 98/83/EB) 2 straipsnio 1 dalies nuostatas.

Įstatymo Nr. IX-433 3–5 straipsniuose nustatyti fizinių ir juridinių asmenų aprūpinimo geriamuoju vandeniu bendrieji principai, savivaldybių institucijų funkcijos aprūpinant gyventojus geriamuoju vandeniu.

Įstatymas Nr. IX-433 buvo priimtas 2003 m., o 2006 m. priimtas Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas (toliau – Įstatymas Nr. X-764), kurio 1 straipsnio 1 dalyje įvardytas tikslas – nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimo ir planavimo bendruosius reikalavimus, kad būtų išvengta neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai, užtikrintas nepertraukiamas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas, visuomenės poreikius atitinkanti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir sudarytos sąlygos fiziniams ir juridiniams asmenims gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas.

Įstatymo Nr. IX-433 2 straipsnio 7 dalyje pateikta „geriamojo vandens vartotojo“ sąvoka, 14 dalyje pateikta „geriamojo vandens tiekėjo“ sąvoka, 15 dalyje – „geriamojo vandens tiekimo sąvoka“, 16 dalyje apibrėžta, kas yra individualus apsirūpinimas geriamuoju vandeniu, 25 dalyje nurodyta, kas yra geriamojo vandens viešasis tiekimas. Pastarosios sąvokos apibrėžtos ir Įstatymo Nr. X-764 3 straipsnyje – 8, 9, 15, 32, 34 dalyse, tačiau šių sąvokų turinys skiriasi (pvz., pagal Įstatymą Nr. X-764 geriamojo vandens tiekėju gali būti tik juridinis asmuo, o pagal Įstatymą Nr. IX-433 – ir fizinis, ir juridinis asmuo; pagal Įstatymą Nr. X-764 – vandens tiekėjas turi turėti licenciją vandeniui tiekti, o Įstatymas Nr. X-764 tokio reikalavimo nenustato; iš esmės skiriasi ir individualaus apsirūpinimo geriamuoju vandeniu ir geriamojo vandens viešo tiekimo sąvokos). Toks teisinis reglamentavimas, kai iš esmės tą pačią sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamos tokios pat sąvokos, tačiau jų apibrėžtys (turinys) yra skirtingos, sukuria prielaidas netinkamam teisės aktų taikymui praktikoje.

Valstybinę geriamojo vandens kontrolę atliekama vadovaujantis teisės aktais be išankstinio įspėjimo reguliariai pagal iš anksto sudarytas programas, taip pat įtarus, kad gali būti pažeisti šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, o naudojami metodai turi būti tinkami kontrolės tikslui. Į valstybinę geriamojo vandens kontrolę įeina visi geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo etapai (nuo vandens viešajam tiekimui ir individualiam apsirūpinimui skirtų geriamojo vandens vandenviečių saugos tikrinimo iki geriamojo vandens naudojimo gyvenamuosiuose, viešuose pastatuose vietų, taip pat fasuoto geriamojo vandens tiekimas rinkai).

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba turi užtikrinti individualiai naudojamo geriamojo vandens saugos ir kokybės kontrolę ir kitas teisės aktuose nustatytas higienos priemonės, įskaitant individualiai apsirūpinančių geriamuoju vandeniu gyventojų informavimą, jeigu per geriamąjį vandenį plinta ar gali plisti užkrečiamosios ligos arba jeigu atsiranda geriamojo vandens cheminio užteršimo pavojus.

Įstatymo Nr. IX-433 11 straipsnyje nustatyti bendrieji geriamojo vandens programinės priežiūros reikalavimai, o minėto straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad geriamojo vandens programinės priežiūra atliekama Vyriausybės nustatyta tvarka. Minėta tvarka buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimu Nr. 1388 „Dėl Vandentiekio skirstomuoju tinklu vartotojams viešai tiekiamo geriamojo vandens programinės priežiūros tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas Nr. 1388).

Didesnę Direktyvos 98/83/EB nuostatų dalį geriamojo vandens saugos reguliavimo srityje įgyvendina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ (toliau – Higienos norma HN 24:2017). Higienos normos VI skyriuje nustatyti detalūs geriamojo vandens programinės priežiūros reikalavimai, registruojami rodikliai, mėginių ėmimo normos, sąlygos ir kt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 bei 7 punktuose įtvirtintais aiškumo ir sistemiškumo principais, manytina, kad detalūs geriamojo

vandens programinės priežiūros reikalavimai turėtų būti išdėstyti viename teisės akte – Higienos normoje HN 24:2017.

Geriamojo vandens saugai įtakos turi visi gaminiai, besiliečiantys su geriamuoju vandeniu, įskaitant gaminius, skirtus geriamajam vandeniui ruošti. Šiuo metu Įstatymo Nr. IX-433 8 straipsnio 5 dalis nustato, kad Lietuvos Respublikoje galima naudoti tik nekeliančias pavojaus žmonių sveikatai vandens ruošimo priemones, įregistruotas teisės aktų nustatyta tvarka. Šio straipsnio 6 dalis nustato, kad „Vandentiekio skirstomojo tinklo vamzdžiuose, talpyklose, vandens fasavimo įrenginiuose naudojamos su vandeniu besiliečiančios medžiagos neturi į vandenį išskirti tokio sudedamųjų dalių kiekio, kad tai galėtų pakenkti žmonių sveikatai arba lemti nepageidaujamus vandens kokybės pokyčius“.

Vadovaudamasi Įstatymo Nr. IX-433 12 straipsniu ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 744 „Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nuostatų patvirtinimo“, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba vykdo valstybinę geriamojo vandens kontrolę ir geriamojo vandens vandenviečių tikrinimą, techninių geriamojo vandens ruošimo priemonių ir susiliečiančių su geriamuoju vandeniu medžiagų saugaus naudojimo tikrinimą ir geriamojo vandens tiekimo įrenginių tikrinimą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siekiant užtikrinti nuoseklesnį reglamentavimą, Įstatymo projektas papildomas naujomis sąvokomis: „Atitikties vieta“, atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2020/2184 nuostatas, sąvoka „Geriamojo vandens programinė priežiūra“ keičiama į „Geriamojo vandens stebėseną“ ir papildoma nauja sąvoka „Pavojus žmonių sveikatai“, patikslinta sąvoka „Išlyga“. Įstatymo projekte atsisakoma kituose teisės aktuose nustatytų arba su įstatymo projekto taikymo sritimi nesusijusių sąvokų: „Centralizuotos techninės geriamojo vandens ruošimo priemonės“, „Geriamojo vandens fasavimas“, „Geriamojo vandens vartotojai“, „Geriamojo vandens naudojimas maisto įmonėse“, „Geriamojo vandens sauga“, „Geriamojo vandens vandenvietė“, „Geriamojo vandens vandenvietės apsauga“, „Geriamojo vandens teršalai“, „Geriamojo vandens tiekėjas“, „Geriamojo vandens tiekimas“, „Individualus apsirūpinimas geriamuoju vandeniu“, „Individualios techninės geriamojo vandens ruošimo priemonės“, „Nepertraukiamas geriamojo vandens tiekimas“, „Pastatų vidaus vandentiekis“, „Rodiklis“, „Vandens tiekimo įrenginiai“, „Vandentiekis“, „Vandentiekio skirstomasis tinklas“, „Vandenvietės mitybos sritis“, „Geriamojo vandens viešasis tiekimas“, „Įvadas“, „Geriamojo vandens tiekimo objekto teritorija“. Sąvokos „Geriamasis vanduo“ apibrėžtis patikslinta pagal Direktyvos (ES) 2020/2184 2 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžtį. Atsisakoma sąvokos „Geriamojo vandens kokybė“, nes Direktyvoje (ES) Nr. 2020/2184 nepateikta atskirai šios sąvokos apibrėžtis, tačiau Įstatymo projekte, įgyvendinant Direktyvos (ES) Nr. 2020/2184 4 straipsnio 1 dalies nuostatas, nustatoma, koks geriamasis vanduo laikomas saugiu.

Su Direktyvos (ES) 2020/2184 įgyvendinimu susijusios įstatymo projekto nuostatos

Įstatymo projekto 1 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad įstatymas netaikomas natūraliam mineraliniam vandeniui, pripažintam teisės aktų nustatyta tvarka, ir vandeniui, kuris yra vaistas (vaistinis preparatas), kaip jį apibrėžia Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymas.

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 14 straipsnio nuostatas, Įstatymo projekto 3 straipsnyje nustatyti veiksmai, kurių turi imtis geriamojo vandens tiekėjai ir valstybės institucijos, kai geriamasis vanduo neatitinka teisės aktų reikalavimų ir kelia pavojų žmonių sveikatai.

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 13 straipsnio nuostatas, Įstatymo projekte atsisakoma nuostatos, kad geriamojo vandens programinė priežiūra (stebėseną) atliekama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Dalis Nutarimo Nr. 1388 nuostatų perkelta į Įstatymo projekto 4 straipsnį „Geriamojo vandens stebėseną“, o detalūs stebėsenos reikalavimai, stebimi rodikliai ir mėginių ėmimo dažnumas, įgyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 13 straipsnio

nuostatas, bus nustatyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu tvirtinamoje Higienos normoje HN 24:2017.

Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 dalyje, atsižvelgiant į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos rekomendaciją, patikslinta sąvoka „Išlyga“ atsisakant alternatyvaus termino „Nukrypti leidžianti nuostata“. Įstatymo projekto 5 straipsnyje „Išlygų taikymas“ aiškiau išdėstytos savivaldybių vykdomųjų institucijų, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigos ir funkcijos, susijusios su sąlygų taikyti išlygas išdavimu ir priežiūra.

Direktyvos (ES) 2020/2184 15 straipsnyje susiaurintos išlygų taikymo sąlygos (kai nustatomas naujas geriamojo vandens gavybai skirtas vandens baseinas, kai geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine nustatomas naujas taršos šaltinis arba kai tiriami ar nustatomi nauji geriamojo vandens rodikliai ir (arba) jų ribinės vertės, arba kai esame geriamojo vandens gavybos vietai skirtame vandens baseine susidaro nenumatyta ir išimtinė situacija, dėl kurios laikinai viršijamos geriamojo vandens rodiklių ribinės vertės). Išlygų taikymo reikalavimai nustatyti Įstatymo projekto 5 straipsnyje.

Siekiant aiškesnio išlygų taikymo proceso valdymo, Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad leidimus taikyti išlygas suteikia Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro patvirtinta išlygų taikymo tvarka.

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 15 straipsnio ir 26 straipsnio 2 dalies nuostatas, Įstatymo projekte nebelieka galimybės teikti prašymą taikyti išlygą trečią kartą, išskyrus atvejus, kai prašymas Europos Komisijai gali būti teikiamas dėl leidimo taikyti tą pačią išlygą trečią kartą, jeigu antrą kartą išlyga buvo taikoma 2021 m. sausio 12 d.

Įgyvendinant Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnyje nustatytus minimaliuosius higienos reikalavimus, taikomus medžiagoms ir gaminams, kurie liečiasi su geriamuoju vandeniu, Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad medžiagos, kurias numatoma naudoti naujuose arba, jei atliekami remonto ar rekonstrukcijos darbai, esamuose geriamojo vandens gavybos, ruošimo, laikymo ar paskirstymo įrenginiuose ir kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) neturi daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniui;
- 3) neturi skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) neturi į geriamąjį vandenį išplauti daugiau teršalų, nei leidžiama pagal geriamojo vandens saugą reglamentuojančius teisės aktus, atsižvelgiant į numatytą medžiagos paskirtį. Vadovaudamasi Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 2 dalimi, Europos Komisija priims įgyvendinimo aktus, kuriais bus nustatyti konkretūs reikalavimai, taikomi tokioms medžiagoms. Europos Komisijai priėmus Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 2 dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus, turės būti pakeisti nacionaliniai statybos produktus reguliuojantys teisės aktai, kad būtų į juos perkelta Direktyvos (ES) 2020/2184 2 straipsnio 10 ir 11 dalyse nustatytos sąvokų „pradinė medžiaga“ ir „sudėtis“ apibrėžtys ir Direktyvos (ES) 2020/2184 11 straipsnio 7 dalies nuostatos.

Direktyvos (ES) 2020/2184 12 straipsnyje nustatyti minimalieji reikalavimai, taikomi vandens ruošimo cheminėms medžiagoms ir filtravimo priemonėms (toliau – geriamojo vandens ruošimo gaminiai), kurios liečiasi su geriamuoju vandeniu. Įstatymo projekto 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos rinkai tiekiami ir naudojami geriamojo vandens ruošimo gaminiai turi atitikti šiuos pagrindinius reikalavimus:

- 1) nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai;
- 2) neturi daryti neigiamo poveikio geriamojo vandens spalvai, kvapui ar skoniui;
- 3) negali atsitiktinai skatinti mikroorganizmų augimo;
- 4) negali užteršti geriamojo vandens daugiau nei būtina atsižvelgiant į numatytą paskirtį.

Direktyvos (ES) 2020/2184 12 straipsnio 3 dalis nustato, kad „<...> taikant atitinkamus Europos standartus dėl konkrečių vandens ruošimo cheminių medžiagų ar filtravimo priemonių, valstybės narės užtikrina, kad būtų vertinamas vandens ruošimo cheminių medžiagų ar filtravimo

priemonių grynumas ir užtikrinama tokių cheminių medžiagų bei filtravimo priemonių kokybė“. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto 7 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad aplinkos ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru nustato reikalavimus geriamojo vandens ruošimo gaminiam, jų grynumui ir kokybei, o šio straipsnio 5 dalyje nustatyti reikalavimai asmenims, Lietuvos Respublikos rinkai tiekiantiems ar naudojantiems geriamojo vandens ruošimo gaminius, užtikrinti, kad geriamojo vandens ruošimo gaminiai atitiktų įstatyme ir aplinkos ministro kartu su sveikatos apsaugos ministru nustatytus reikalavimus, taikomi vandens ruošimo gaminiam, kurie liečiasi su geriamuoju vandeniu. Įstatymo projekto 7 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba prižiūri, ar rinkai tiekiami Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyti gaminiai, skirti liestis su geriamuoju vandeniu, išskyrus biocidinius produktus, atitinka įstatymo, aplinkos ministro kartu su sveikatos apsaugos ministru nustatytus reikalavimus geriamojo vandens ruošimo gaminiam bei kitų ne maisto produktų saugą, kokybę, ženklinimą nustatančių teisės aktų reikalavimus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos vertinimu, Įstatymo 7 straipsnio 7 dalies įgyvendinimui turės būti numatytas finansavimas bandymams laboratorijose atlikti. Lėšų poreikis bus nustatomas vėlesniame etape, kai Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba planuos savo veiklą pagal priimtus teisės aktus.

Su šiuo įstatymo projektu teikiama Direktyvos nuostatų perkėlimo atitikties lentelė, apimanti tik šiuo įstatymo projektu perkeliamas Direktyvos nuostatas. Atitikties lentelėje Direktyvos straipsnių nuostatos, prie kurių nurodoma, kad perkėlimas dalinis, visiškai bus perkeltos parengus ir patvirtinus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įgyvendinamus teisės aktus (2003 m. liepos 23 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimą, sveikatos apsaugos ministro įsakymą „Dėl Išlygų taikymo tvarkos aprašo tvirtinimo“), Aplinkos ministerijos parengtą 2006 m. liepos 13 d. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymą bei jame nurodytą sveikatos apsaugos ministro ir aplinkos ministro įsakymą „Dėl Geriamojo vandens tiekimo sistemos rizikos vertinimo ir rizikos valdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei kitus teisės aktus, kurie bus patikslinti vėliau, suderinus su Aplinkos ministerija bendrą Direktyvos perkėlimo atitikties lentelę.

Kitos Įstatymo projekto nuostatos

Siekiant išvengti apsinuodijimų nitritais ir nitratais, vartojant individualiai išgautą požeminio vandens įrenginiais geriamąjį vandenį nėščiosioms ir kūdikiams iki 6 mėn. amžiaus, Įstatymo projekto 3 straipsnio 11 dalyje Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui nustatyta pareiga atlikti nėščiųjų ar kūdikių iki 6 mėnesių amžiaus maistui individualiai išgaunamo požeminio vandens įrenginiais ir naudojamo geriamojo vandens nitritų ir nitratų kiekių tyrimus sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į teisės aktams taikomus aiškumo ir sistemiškumo principus, Įstatymo projekte atsisakoma Įstatymo Nr. IX-433 3 straipsnyje nustatytų fizinių ir juridinių asmenų aprūpinimo geriamuoju vandeniu bendrųjų principų, kurie yra nustatyti Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme ir Įstatyme Nr. X-764. Įstatymo projekte atsisakoma Įstatymo Nr. IX-433 4 straipsnyje nustatytų savivaldybių institucijų funkcijų, aprūpinant gyventojus geriamuoju vandeniu, kurios yra nustatytos Įstatyme Nr. X-764. Įstatymo projekte atsisakoma Įstatymo Nr. IX-433 6 straipsnio nuostatų dėl individualaus apsirūpinimo geriamuoju vandeniu, nes šios nuostatos reguliuojamos Įstatyme Nr. X-764 ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme. Įstatymo projekte atsisakoma Įstatymo Nr. IX-433 9 straipsnio nuostatų dėl pasirengimo gyventojus aprūpinti geriamuoju vandeniu ekstremaliųjų situacijų metu, nes gyventojų aprūpinimas geriamuoju vandeniu nėra šio įstatymo objektas. Gyventojų aprūpinimas geriamuoju vandeniu yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, kurią reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 dalis. Ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms reglamentuoja civilinė sauga reglamentuojantys teisės aktai.

Taip pat Įstatymo projekte padaryti ir kiti redakcinio pobūdžio pakeitimai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Poveikis teisinei sistemai: bus perkeltos Direktyvos (ES) 2020/2184 nuostatos ir suvienodintas nacionalinis teisinis reglamentavimas. Įstatymo projektas išgrynina institucijų veiksmus, kurių turi būti imamasi, kai geriamasis vanduo neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Poveikis ekonomikai: Įstatymo projektas ekonomikai poveikio neturės.

Poveikis valstybės finansams: Siekiant aiškesnio išlųgų taikymo proceso valdymo, Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad leidimus taikyti išlųgas suteikia Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, vadovaudamasis sveikatos apsaugos ministro nustatyta išlųgų taikymo tvarka, o Įstatymo projekto 5 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad už Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atliekamą prašymų leisti taikyti išlųgą vertinimą ir suteikiamus leidimus taikyti išlųgą imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

Poveikis verslo sąlygoms: Įstatymo projektas poveikio verslo sąlygoms neturės.

Poveikis socialinei aplinkai: Įstatymo projektu bus pagerintos geriamojo vandens saugos ir kokybės užtikrinimo sąlygos, kad būtų išvengta pavojaus žmonių sveikatai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 patvirtintos Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programos 112.2 papunktį, kuriame numatoma aprūpinti kūdikius ir vaikus sveikatai saugiu geriamuoju vandeniu, Įstatymo projekte nustatyta pareiga Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka tirti nėščiujų ar kūdikių iki 6 mėn. amžiaus maistui individualiai išgaunamo požeminio vandens įrenginiais ir naudojamo geriamojo vandens nitritų ir nitratų kiekius.

Poveikis aplinkai: Įstatymo projektu siekiama, kad geriamasis vanduo būtų saugus ir kokybiškas.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Siūlomi pakeitimai ūkio subjektams nesukels papildomos administracinės naštos.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos strateginio lygmens planavimo dokumentams:

1) Aštuonioliktosios Lietuvos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-71 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“;

2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 797 redakcija) patvirtintam 2021–2030 metų Nacionaliniam pažangos planui;

3) Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 patvirtintai Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programai.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Siekiant Įstatymo projekte siūlomas nuostatas inkorporuoti į teisinę sistemą, kartu su Įstatymo projektu turi būti priimtas ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 pakeitimo įstatymas.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte vartojamos naujai apibrėžtos sąvokos, todėl įstatymo projektas įvertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti:

Iki Įstatymo projekto įsigaliojimo Sveikatos apsaugos ministerija turės parengti bei sveikatos apsaugos ministras turės priimti šiuos teisės aktus arba galiojančių teisės aktų pakeitimus:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 1388 „Dėl Vandentiekio skirstomuoju tinklu vartotojams viešai tiekiamo geriamojo vandens programinės priežiūros tvarkos patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios projektą;

2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymo Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo projektą;

3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą „Dėl Išlygų taikymo tvarkos aprašo tvirtinimo“.

Iki Įstatymo projekto įsigaliojimo Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba turės parengti bei šios tarnybos direktorius patvirtinti šiuos teisės aktus arba galiojančių teisės aktų pakeitimus:

1. Valstybinės geriamojo vandens kontrolės tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2002 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. 643 „Dėl Valstybinės geriamojo vandens kontrolės tvarkos patvirtinimo“, pakeitimo projektą;

2. Geriamojo vandens tiekėjų vykdomos geriamojo vandens programinės priežiūros metinės statistinės ataskaitos teikimo tvarkos aprašo ir Geriamojo vandens tiekėjų pranešimų apie vandens tiekimo sąlygų pasikeitimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. B1-467 „Dėl Geriamojo vandens tiekėjų vykdomos geriamojo vandens programinės priežiūros metinės statistinės ataskaitos teikimo tvarkos aprašo ir Geriamojo vandens tiekėjų pranešimų apie vandens tiekimo sąlygų pasikeitimus teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, pakeitimo projektą.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo projektas poveikio atskirų savivaldybių biudžetams neturės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Geriamasis vanduo“, „geriamojo vandens stebėseną“, „valstybinė geriamojo vandens kontrolė“, „išlyga“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra
